

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Instrukcja bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlanych

Pracownik wykonujący roboty budowlane na rzecz/w imieniu PEC w Suwałkach Sp. z o.o. jest zobowiązany:

Przed rozpoczęciem pracy

- posiadać aktualne badania profilaktyczne;
- posiadać aktualne szkolenie okresowe w dziedzinie bhp;
- do pracy przystąpić wypoczętym, ubranym w odzież roboczą i obuwie robocze z noskami wzmocnionymi; założyć kamizelkę ostrzegawczą, na głowę założyć hełm ochronny;
- sprawdzić dostępność pozostałych środków ochrony indywidualnej, a w szczególności szelek i linki bezpieczeństwa, ochron słuchu, okularów ochronnych i rękawic ochronnych;
- uczestniczyć w instruktażu ogólnym i instruktażach stanowiskowych w dziedzinie bhp;
- zapoznać się z terenem i stanowiskiem pracy na którym będą prowadzone prace.

Podczas wykonywania pracy

- wykonywać prace polecane przez kierownika budowy w sposób wskazany podczas instruktażu stanowiskowego;
- wykonywać roboty budowlane zgodnie z niniejszą instrukcją;
- stosować środki ochrony zbiorowej i indywidualnej;
- dbać o ład i porządek w miejscu pracy;
- nie wchodzić w strefę niebezpieczną, w której nie wykonuje on pracy;
- prace na wysokości wykonywać z zabezpieczeniem w środki ochrony indywidualnej (bezwzględnie podpiąć się gdy praca wykonywana jest na krawędzi, w sytuacji wychylania się lub na dachu o pochyleniu większym niż 20%);
- nie wchodzić na rusztowanie nie odebrane przez osobę uprawnioną lub niekompletne;
- zachować szczególną ostrożność podczas wykonywania prac urządzeniami elektrycznymi;
- wyłączyć natychmiast z użytkowania uszkodzone urządzenia i instalacje, w tym rozdzielacze prądu i przewody elektryczne;
- zabezpieczać skrzynki rozdzielaczy prądu przed dostępem osób postronnych.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Po zakończonej pracy

- wykorzystywane maszyny lub elektronarzędzia odłączyć od zasilania elektrycznego;
- jako operator maszyny budowlanej wyjąć kluczyk ze stacyjki, zamknąć kabinę;
- posprzątać stanowisko pracy;
- sprawdzić czy pozostawione stanowisko jest zabezpieczone i nie stwarza zagrożeń;

W przypadku awarii niezwłocznie powiadomić kierownika budowy.

Wytyczne bezpiecznej realizacji robót budowlanych.

Prace szczególnie niebezpieczne

Prace szczególnie niebezpieczne podczas budowy to:

- prace remontowo-budowlane prowadzone bez wstrzymania ruchu technologicznego zakładu,
- prace w zbiornikach i innych przestrzeniach zamkniętych,
- prace na wysokości powyżej 2 m,
- prace w wykopach i innych zagłębieniach poniżej 1 m,
- prace z zastosowaniem dźwigu,
- prace pożarowo niebezpieczne, w tym prace w strefach zagrożonych wybuchem.

Budowa ma być wyposażona w niezbędne środki techniczne zapobiegające niebezpieczeństwom tj. drabiny poddane ocenie zgodności, rusztowania posiadające certyfikat bezpieczeństwa i odebrane przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane, ogrodzenia, bariery ochronne, zabezpieczenia otworów w stropach, napisy, znaki, barwy bezpieczeństwa informujące o zagrożeniach oraz inne działania zapobiegawcze opisane niniejszą instrukcją.

Prace niebezpieczne mają być poprzedzone instruktażem przeprowadzonym przez Kierownika budowy lub osobę kierującą pracownikami określającą w szczególności imienny podział zadań, występujące zagrożenia oraz metody bezpiecznego wykonania pracy w tym metody eliminacji lub ograniczenia zagrożeń. W przypadku wystąpienia zagrożenia życia lub pogorszenia zdrowia podczas wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych pracownik jest zobowiązany:

- przerwać pracę,
- zabezpieczyć obszar niebezpieczny przed dostępem innych osób,
- powiadomić Kierownika budowy lub wyznaczoną przez niego osobę kierującą pracownikami i czekać na wytyczne odnośnie dalszego postępowania.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Kierownik budowy lub osoba kierująca pracownikami przez niego wyznaczona odpowiada za bezpośredni nadzór nad pracami szczególnie niebezpiecznymi w tym za przygotowanie, organizowanie i prowadzenie tych prac zgodnie z przepisami prawa.

Odpowiedzialność kierownika budowy i innych osób kierujących pracownikami

1. Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawuje odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.
2. Kierownik budowy lub osoba kierująca pracownikami podczas budowy jest obowiązana:
  - 1) organizować stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - 2) dbać o sprawność środków ochrony indywidualnej oraz ich stosowanie zgodnie z przeznaczeniem,
  - 3) organizować, przygotowywać i prowadzić prace, uwzględniając zabezpieczenie pracowników przed wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi chorobami związanymi z warunkami środowiska pracy,
  - 4) dbać o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń pracy i wyposażenia technicznego, a także o sprawność środków ochrony zbiorowej i ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem,
  - 5) zapoznać z zagrożeniami na terenie budowy pracowników innych pracodawców wykonujących prace na podstawie umowy,
  - 6) organizować i prowadzić budowę zgodnie z przepisami bhp,
  - 7) wstrzymać pracę w przypadku stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia,
  - 8) koordynować pracę pracowników różnych pracodawców wykonujących pracę na terenie budowy.
3. Na podstawie:
  - 1) oceny ryzyka zawodowego występującego przy wykonywaniu robót budowlanych,
  - 2) wykazu prac szczególnie niebezpiecznych,
  - 3) instrukcji bhp przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych,
  - 4) wykazu prac wykonywanych przez co najmniej dwie osoby,
  - 5) wykazu prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznejkierownik budowy podejmuje stosowne środki profilaktyczne mające na celu zapewnienie organizacji pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych, zapewnia likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników, głównie przez stosowanie technologii nie powodujących takich zagrożeń.

W razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników kierownik budowy lub inna osoba kierująca pracownikami na budowie obowiązana jest do niezwłocznego wstrzymania prac i podjęcia działań w celu usunięcia zagrożenia.

Koordynacja

Koordynatorem w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na budowie w rozumieniu art. 208 ustawy Kodeks pracy jest Kierownik budowy, o ile szczegółowe dokumenty na terenie budowy nie stanowią inaczej.

Środki ochrony indywidualnej

- Pracownik pracujący na terenie budowy powinien posiadać na sobie hełm ochronny, buty ochronne z noskami wzmocnionymi i kamizelkę bezpieczeństwa.
- Przy pracach stwarzających zagrożenie wyrzutem elementu obrabianego lub narzędzia, przy wierceniu, kuciu, szlifowaniu, cięciu - pracownik ma stosować okulary ochronne lub przyłbicę chroniącą całą twarz.
- Przy pracach stwarzających zagrożenie hałasem, w tym przy cięciu, kuciu, szlifowaniu, utwardzaniu gruntu pracownik ma stosować ochronę słuchu.
- Przy transporcie i montażu profili stalowych z ostrymi krawędziami pracownik ma stosować rękawice ochronne zabezpieczające przed urazami mechanicznymi.
- Środki ochrony indywidualnej mają zapewniać wystarczającą ochronę przed występującymi zagrożeniami (np. upadek z wysokości, uszkodzenie głowy, twarzy, wzroku, słuchu, rąk).
- Kierownik budowy lub osoba przez niego wskazana obowiązany jest informować pracowników o sposobach posługiwania się tymi środkami i nadzorować ich stosowanie.
- Pracownicy bezwzględnie mają stosować środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed skutkami zagrożeń.

Prace z zespołem dwuosobowym

Prace w strefach szczególnego zagrożenia, w tym w zbiornikach i przestrzeniach zamkniętych, na wysokości powyżej 2 m i w wykopach poniżej 1m wykonywać w obsadzie co najmniej

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

dwuosobowej pod bezpośrednim nadzorem Kierownika budowy lub osoby przez niego wyznaczonej.

Badania lekarskie

Pracownik na terenie budowy powinien posiadać wymagane prawem badania lekarskie na zajmowanym stanowisku, w tym dotyczące pracy na wysokości powyżej 3m.

Szkolenia w dziedzinie bhp

Pracownik na terenie budowy powinien mieć ukończone następujące szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy:

- 1) instruktaż ogólny z zagrożeń na terenie zakładu przeprowadzony przez służbę bhp,
- 2) instruktaż ogólny z zagrożeń w miejscu wykonywanych prac przeprowadzony przez kierownika budowy,
- 3) instruktaż stanowiskowy na zajmowanym stanowisku przeprowadzony w warunkach budowy przez osobę kierującą pracownikami;
- 4) szkolenie okresowe w dziedzinie bhp.

Instruktaż stanowiskowy w dziedzinie bhp przeprowadza przed rozpoczęciem robót budowlanych. Kierownik budowy lub osoba kierująca pracownikami przez niego wskazana na podstawie programu instruktażu stanowiskowego w dziedzinie bhp opracowanego przez organizatora szkolenia. Podczas instruktażu stanowiskowego w dziedzinie bhp pracownika zapoznać z niniejszą instrukcją bezpieczeństwa wykonania robót budowlanych oraz kartą analizy ryzyka na stanowisku robotnika budowlanego za pisemnym potwierdzeniem.

Zapoznanie z zagrożeniami pracowników innych pracodawców

Kierownik budowy lub osoba przez niego wyznaczona odpowiada za zapoznanie z zagrożeniami występującymi na terenie budowy pracowników innych pracodawców wykonujących roboty budowlane na terenie budowy za pisemnym potwierdzeniem.

Komunikacja

Komunikację z terenu budowy prowadzić poprzez bramę wyjazdową (miejsce zbiórki na wypadek awarii) umożliwiającą szybkie opuszczenie terenu w przypadku niebezpieczeństwa.

Zaplecze socjalno-biurowe

Zaplecze socjalno-biurowe lokalizować w bezpiecznej odległości od miejsca prowadzenia prac.

Dokumentacja budowy

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Miejszem przechowywania dokumentacji budowy ma być biuro kierownika budowy na terenie zaplecza socjalno-biurowego wchodzącego w skład zagospodarowania placu budowy.

Wyznaczenie pracowników do udzielania pierwszej pomocy i zwalczania pożaru

Programem szkolenia instruktazu stanowiskowego i szkolenia okresowego należy objąć postępowanie na wypadek awarii. Kierownik budowy wyznacza pisemnie co najmniej 2 przeszkolonych pracowników do udzielania pierwszej pomocy i zwalczania pożaru.

Apteczka i sprzęt ochrony przeciwpożarowej

Teren budowy ma być wyposażony w sprzęt niezbędny do gaszenia pożarów, który powinien być regularnie sprawdzany, konserwowany i uzupełniany, zgodnie z wymaganiami producentów i przepisów przeciwpożarowych. Ilość i rozmieszczenie gaśnic przenośnych ma być zgodne z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych. W miejscu wykonywania robót należy udostępnić pracownikom apteczkę ze środkami do udzielania pierwszej pomocy. Na apteczce uwidocznic nazwiska osób wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy i ich numery telefonów kontaktowych.

Zagospodarowanie placu budowy

- Teren budowy ogrodzić i zabezpieczyć przed dostępem osób nieupoważnionych;
- Przy wjeździe na teren budowy umieścić tablicę informacyjną budowy i tablicę informującą o zakazie wstępu osobom nieupoważnionym; na tablicy w widocznym miejscu umieścić numer telefonu do kierownika budowy.
- Każdorazowo w miejscu prowadzenia robót wyznaczać strefę niebezpieczną. Za wyznaczenie i nadzorowanie strefy niebezpiecznej odpowiedzialny jest Kierownik budowy lub osoba przez niego imiennie wyznaczona.
- Zagospodarowanie terenu budowy przed rozpoczęciem robót budowlanych obejmie:
  - ogrodzenie terenu i wyznaczenie stref niebezpiecznych,
  - wykonanie dróg, wyjść i przejść dla pieszych,
  - urządzenie pomieszczenia higieniczno – sanitarnego,
  - zapewnienie oświetlenia sztucznego,
  - zapewnienie łączności telefonicznej,
  - urządzenie składowisk gruzu.
- Teren budowy ma być ogrodzony i skutecznie zabezpieczony przed osobami postronnymi.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- Dla pojazdów używanych w trakcie wykonywania robót budowlanych mają być wyznaczone miejsca postojowe na terenie budowy. Szerokość dróg komunikacyjnych na placu budowy ma być dostosowana do używanych środków transportowych. Drogi i ciągi pieszce na placu budowy mają być utrzymane we właściwym stanie technicznym.
- Na drogach komunikacyjnych nie wolno składować materiałów, sprzętu lub innych przedmiotów.
- Drogi komunikacyjne dla wózków i taczek oraz pochylnie, po których dokonuje się ręcznego przenoszenia ciężarów nie mogą mieć spadków większych niż 10%.
- Przejścia i strefy niebezpieczne mają być oświetlone i oznakowane znakami ostrzegawczymi lub znakami zakazu.
- Przejścia o pochyleniu większym niż 15 % zaopatrzyć w listwy umocowane poprzecznie, w odstępach nie mniejszych niż 0,40 m lub schody o szerokości nie mniejszej niż 0,75 m; przejścia zabezpieczyć co najmniej z jednej strony balustradą. Balustrada składać się ma z deski krawężnikowej o wysokości 0,15 m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,10 m. Wolną przestrzeń pomiędzy deską krawężnikową a poręczą wypełnić w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem.
- Strefa niebezpieczna w której istnieje zagrożenie spadania z wysokości przedmiotów, ma być ogrodzona balustradami i oznakowana w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym. Strefa ta nie może wynosić mniej niż 1/10 wysokości, z której mogą spadać przedmioty, lecz nie mniej niż 6,0 m.
- Przejścia, przejazdy i stanowiska pracy w strefie niebezpiecznej mają być zabezpieczone daszkami ochronnymi.
- Daszki ochronne mają znajdować się na wysokości nie mniejszej niż 2,4 m nad terenem w najniższym miejscu i być nachylone pod kątem 45° w kierunku źródła zagrożenia.
- Pokrycie daszków ma być szczelne i odporne na przebicie przez spadające przedmioty.
- Używanie daszków ochronnych jako rusztowań lub miejsc składowania narzędzi, sprzętu, materiałów jest zabronione.
- Instalacje rozdziału energii elektrycznej na terenie budowy mają być zaprojektowane i wykonane oraz utrzymywane i użytkowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia pożarowego lub wybuchowego, lecz chroniły pracowników przed porażeniem prądem

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

elektrycznym.

- Roboty związane z podłączeniem, sprawdzaniem, konserwacją i naprawą instalacji i urządzeń elektrycznych wykonywać wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.
- Nie jest dopuszczalne sytuowanie stanowisk pracy, składowisk materiałów lub maszyn i urządzeń budowlanych bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów, mniejszej niż:
  - 3,0 m - dla linii o napięciu znamionowym nie przekraczającym 1 kV,
  - 5,0 m - dla linii o napięciu znamionowym powyżej 1 kV, lecz nie przekraczającym 15 kV,
  - 10,0 m - dla linii o napięciu znamionowym powyżej 15 kV, lecz nie przekraczającym 30 kV,
- Żurawie samojezdne, koparki i inne urządzenia ruchome, które mogą zbliżyć się na niebezpieczną odległość do w/w napowietrznych lub kablowych linii elektroenergetycznych, powinny być wyposażone w sygnalizatory napięcia.
- Rozdzielnice budowlane prądu elektrycznego znajdujące się na terenie budowy zabezpieczyć przed dostępem osób nieupoważnionych. Rozdzielnice powinny być usytuowane w odległości nie większej niż 50,0 m od odbiorników energii.
- Przewody elektryczne zasilające urządzenia mechaniczne mają być zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi, a ich połączenia z urządzeniami mechanicznymi wykonane w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracy osób obsługujących takie urządzenia; zabrania się prowadzenia przewodów elektrycznych po metalowych płytach;
- Okresowe kontrole stanu stacjonarnych urządzeń elektrycznych pod względem bezpieczeństwa mają być przeprowadzane co najmniej jeden raz w miesiącu, natomiast kontrola stanu i oporności izolacji tych urządzeń, co najmniej dwa razy w roku, a ponadto:
  - przed uruchomieniem urządzenia po dokonaniu zmian i napraw części elektrycznych i mechanicznych,
  - przed uruchomieniem urządzenia, jeżeli urządzenie było nieczynne przez ponad miesiąc,
  - przed uruchomieniem urządzenia po jego przemieszczeniu.
- W przypadkach zastosowania urządzeń ochronnych różnicowoprądowych w w/w instalacjach, sprawdzać ich działanie każdorazowo przed przystąpieniem do pracy.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- Dokonywane naprawy i przeglądy urządzeń elektrycznych odnotowywać w książce konserwacji urządzeń.
- Na terenie budowy wyznaczyć, utwardzone i odwodnione miejsca do składania materiałów i gruzu.
- Składowiska materiałów i urządzeń technicznych należy wykonać w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunięcia, rozsunięcia się lub spadnięcia składowanych materiałów i urządzeń.
- Materiały drobnicowe powinny być ułożone w stosy o wysokości nie większej niż 2,0 m, a stosy materiałów workowanych ułożone w warstwach krzyżowo do wysokości nie przekraczającej 10 warstw.
- Odległość stosów przy składowaniu materiałów nie powinna być mniejsza niż:
  - 0,75 m - od ogrodzenia lub zabudowań,
  - 5,00 m - od stałego stanowiska pracy.
- Opieranie składowanych materiałów lub wyrobów o płyty, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych lub ściany obiektu budowlanego jest zabronione.
- Wchodzenie i schodzenie ze stosu utworzonego ze składowanych materiałów lub wyrobów jest dopuszczalne przy użyciu drabiny lub schodów.
- W pomieszczeniach zamkniętych zapewnić wymianę powietrza, wynikającą z potrzeb bezpieczeństwa pracy. Wentylacja ma działać sprawnie i zapewniać dopływ świeżego powietrza. Nie może ona powodować przeciągów, wyziębienia lub przegrzewania pomieszczeń pracy.

Roboty rozbiórkowe

Zagrożenia przy robotach rozbiórkowych:

- Upadek pracownika z wysokości;
- Uderzenie spadającym z wysokości przedmiotem, w tym elementem rusztowania;
- Przygniecenie pracownika przez niewłaściwie składowane materiały lub rozbierane elementy;
- Potrącenie pracownika przez sprzęt ciężki lub samochód ciężarowy;
- Urazy spowodowane przez wirujące części maszyn lub elektronarzędzi;
- Porażenia prądem, w tym między innymi podczas pracy z elektronarzędziami;

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Wymagania bezpieczeństwa przy robotach rozbiórkowych:

- Roboty rozbiórkowe wykonywać na podstawie dokumentacji projektowej.
- Teren, na którym prowadzone są roboty rozbiórkowe obiektu budowlanego, ogrodzić i oznakować tablicami ostrzegawczymi.
- Przed rozpoczęciem robót rozbiórkowych obiekt odłączyć od sieci gazowej, ciepłej, elektroenergetycznej, teletechnicznej, wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Prowadzenie robót rozbiórkowych, jeżeli zachodzi możliwość przewrócenia części konstrukcji obiektu przez wiatr, jest zabronione.
- Roboty należy wstrzymać w przypadku, gdy prędkość wiatru przekracza 10 m/s.
- W czasie prowadzenia robót rozbiórkowych przebywanie ludzi na niżej położonych kondygnacjach jest zabronione.
- Do usuwania gruzu w czasie robót rozbiórkowych stosować zsuwnice pochyłe lub rynny zsypane.
- Rynny zsypane zabezpieczyć przed wypadaniem gruzu.
- Przewracanie ścian lub innych części obiektu przez podkopywanie i podcinanie jest zabronione.
- W czasie wykonywania robót rozbiórkowych sposobami zmechanizowanymi wszystkie osoby i maszyny mają znajdować się poza strefą niebezpieczną.
- W czasie wykonywania robót rozbiórkowych sposobem przewracania długość umocowanych lin ma być trzykrotnie większa od wysokości obiektu, a ich umocowanie powinno być niezawodne.

Magazynowanie i transport materiałów

- Materiały na terenie budowy przemieszczać i składować zgodnie z wytycznymi Kierownika budowy. Gruz w miarę możliwości, usuwać z terenu budowy na bieżąco.
- Dla każdego składowanego materiału Kierownik budowy wyznacza na terenie budowy miejsce, sposób i dopuszczalną wysokość składowania. W szczególności zwracać uwagę na zabezpieczenie składowanych materiałów przed niekontrolowaną zmianą położenia.
- Materiały przemieszczać odpowiednimi środkami transportu zmechanizowanego (samochody ciężarowe samowyładowcze np. z żurawiem HDS, żurawie samochodowe (elementy prefabrykowane) oraz w transporcie ręcznym (taczki, wózki). Obowiązuje spełnienie wymagań

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

odpowiednich przepisów prawnych w odniesieniu do prac magazynowania i transportowania materiałów budowlanych na budowie.

Dostawa materiałów, urządzeń, maszyn

1. Każdy dostawca zakwalifikowany do realizacji zadań na budowie ma obowiązek stosowania się do ustanowionych wymagań związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy
2. Każdy dostawca realizujący zadania na budowie jest zobowiązany do spełnienia następujących wymagań:
  - a) środki transportu muszą być wyposażone w dźwiękowy sygnalizator cofania i błyskowe światło ostrzegawcze
    - jeśli pojazdy dostawcy nie będą wyposażone w te urządzenia, ich wjazd na teren budowy będzie możliwy pod warunkiem, że ruch takiego pojazdu będzie odbywać się pod bezpośrednim nadzorem osoby wyznaczonej do tego celu przez kierownika budowy
  - b) dostarczane materiały muszą być załadowane w sposób nie stwarzający zagrożenia dla życia i zdrowia pracowników w trakcie transportu i rozładunku
  - c) kierowcy muszą być wyposażeni w środki ochrony osobistej, przewidziane do stosowania na placu budowy, w tym jako minimum ustala się: hełm ochronny, kamizelkę ostrzegawczą oraz obuwie robocze
  - d) kierowca pojazdu nie może oddalać się od środka transportu bez zgody kierownika budowy
  - e) dostawca musi z odpowiednim wyprzedzeniem w terminie ustalonym z kierownikiem budowy ma obowiązek przekazać dokumenty z zakresu składowania, montażu i użytkowania dostarczonych materiałów i urządzeń.

Roboty montażowe i demontażowe prefabrykatów budowlanych

- Roboty montażowe i demontażowe konstrukcji stalowych i prefabrykowanych elementów wielkowymiarowych zwane dalej robotami montażowymi wykonywać, na podstawie projektu montażu oraz Planu BIOZ, przez pracowników zapoznanych z instrukcją organizacji montażu oraz rodzajem używanych maszyn i innych urządzeń technicznych.
- Urządzenia pomocnicze, przeznaczone do montażu, mają posiadać wymagane dokumenty.
- Stan techniczny narzędzi i urządzeń pomocniczych ma sprawdzać codziennie kierownik budowy lub osoba przez niego wyznaczona.
- Przebywanie osób na górnych płaszczyznach ścian, belek, słupów, ram lub kratownic oraz na dwóch niższych kondygnacjach, znajdujących się bezpośrednio pod kondygnacją, na której są

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

prorowadzone roboty demontażowe, jest zabronione.

- Prowadzenie montażu z elementów wielkowymiarowych jest zabronione:
  - przy prędkości wiatru powyżej 10 m/s;
  - przy złej widoczności o zmierzchu, we mgle i w porze nocnej, jeżeli stanowiska pracy nie mają wymaganego przepisami odrębnymi oświetlenia.
- Punkty świetlne przy stanowiskach montażowych powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały równomierne oświetlenie, bez ostrych cieni i olśnieni osób.
- Przed opuszczeniem/podniesieniem elementu konstrukcji stalowej lub żelbetowej przewidzieć bezpieczny sposób:
  - naprowadzenia elementu na miejsce odłożenia;
  - stabilizacji elementu;
  - uwolnienia elementu z haków zawiesia;
  - podnoszenia elementu, po wyposażeniu w bezpieczne dojścia i pomosty montażowe, jeżeli wykonanie czynności nie jest możliwe bezpośrednio z poziomu terenu lub stropu.
- Elementy prefabrykowane zwalniać z podwieszenia, po ich uprzednim odłożeniu na miejsce składowania.
- W czasie wykonywania robót spawalniczych, odczepiania elementów prefabrykowanych z zawiesi stosować wyłącznie pomosty montażowe lub drabiny rozstawne.
- W czasie podnoszenia elementów prefabrykowanych:
  - stosować zawiesia odpowiednie do rodzaju elementu z zabezpieczeniem gardzieli haka;
  - podnosić na zawiesiu elementy o masie nie przekraczającej dopuszczalnego nominalnego udźwigu;
  - dokonać oględzin zewnętrznych elementu;
  - stosować liny kierunkowe;
  - skontrolować prawidłowość zawieszenia elementu na haku po jego podniesieniu na wysokość 0,5 m.
- W czasie montażu, w szczególności słupów, belek i wiązarów, stosować podkładki pod liny zawiesi, zapobiegające przetarciu i załamaniu lin.
- Podnoszenie i przemieszczanie na elementach prefabrykowanych osób, przedmiotów, materiałów lub wyrobów jest zabronione.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- Podawać sygnał do podnoszenia elementu usunięciu osób ze strefy niebezpiecznej.

Roboty ziemne, w tym wykopy

- Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót ziemnych:
  - upadek pracownika lub osoby postronnej do wykopu (brak wygradzenia wykopu balustradami; brak przykrycia wykopu, obsunięcie ściany wykopu),
  - zasypanie pracownika w wykopie (brak zabezpieczenia ścian wykopu przed obsunięciem się; obciążenie klina naturalnego odłamu gruntu urobkiem pochodzącym z wykopu),
  - potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej),
  - uderzenie pracownika w wykopie prefabrykatem, kamieniem składowanym wraz z urobkiem na krawędzi wykopu.
- Roboty ziemne prowadzić na podstawie projektu określającego położenie instalacji i urządzeń podziemnych, mogących znaleźć się w zasięgu prowadzonych robót.
- Wykonywać roboty ziemne w bezpośrednim sąsiedztwie sieci, takich jak:
  - elektroenergetyczne,
  - telekomunikacyjne,
  - ciepłownicze,
  - wodociągowe i kanalizacyjne,po uprzednim określeniu przez kierownika budowy bezpiecznej odległości w jakiej mogą być one wykonywane od istniejącej sieci i sposobu wykonywania tych robót.
- Prace w pobliżu przewodów energetycznych wykonywać po wyłączeniu napięcia w uzgodnieniu z właścicielem instalacji.
- W czasie wykonywania robót ziemnych miejsca niebezpieczne ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze.
- W czasie wykonywania wykopów w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach, wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady. Poręcze balustrad umieszczać na wysokości 1,10 m od krawędzi wykopu. Bariery ustawiać w odległości nie mniejszej niż 1 m od wykopu.
- Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych, bez rozparcia lub podparcia wykonywać

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

tylko do głębokości 1,0 m w gruntach zwartych, w przypadku gdy teren przy wykopie nie jest obciążony w pasie o szerokości równej głębokości wykopu.

- Wykopy bez umocnień o głębokości większej niż 1,0 m, lecz nie większej od 2,0 m wykonywać, jeżeli pozwalają na to wyniki badań gruntu i dokumentacja geologiczno - inżynierska.
- Do wykopu o głębokości większej niż 1 m od poziomu terenu wykonać zejścia (wejścia) w odległości pomiędzy nimi nieprzekraczającej 20 m.
- Wchodzenie i wychodzenie po rozporach oraz przemieszczanie osób urządzeniami służącymi do wydobywania urobku jest zabronione.
- Stan obudowy lub skarp wykopu lub wyrobiska sprawdzić przed każdorazowym rozpoczęciem robót w wykopie, a także po deszczu, mrozie lub dłuższej przerwie w pracy.
- W czasie wykonywania wykopów ze skarpami o bezpiecznym nachyleniu:
  - w pasie terenu przylegającego do górnej krawędzi skarpy, na szerokości równej trzykrotnej głębokości wykopu, wykonać spadki umożliwiające łatwy odpływ wód opadowych w kierunku od wykopu;
  - likwidować naruszenie struktury gruntu skarp[y, usuwając naruszony grunt, z zachowaniem bezpiecznego nachylenia w każdym punkcie skarpy.
- Bezpieczne nachylenie ścian wykopów określać w dokumentacji projektowej gdy:
  - roboty ziemne są wykonywane w gruncie nawodnionym;
  - teren przy skarpie wykopu ma być obciążony w pasie równym głębokości wykopu;
  - grunt stanowią ły skłonne do pęcznienia;
  - wykopu dokonuje się na terenach osuwiskowych;
  - głębokość wykopu wynosi więcej niż 4 m.

Zabronione jest podczas robót ziemnych:

- wysuwanie lemiesza maszyny roboczej poza krawędź klina odłamu;
- używanie maszyn roboczych na gruntach gliniastych w czasie trwania ulewnego deszczu.
- W miejscu wykonywania wykopów zabronione jest prowadzenie jednocześnie innych robót oraz przebywanie osób niezatrudnionych.
- Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- Zasady bezpieczeństwa pracy przy kopaniu mechanicznym (koparką):
  - przy wykonywaniu robót ziemnych sprzętem zmechanizowanym wyznaczyć w terenie strefę niebezpieczną - minimum 6 m,
  - koparkę ustawić w odległości co najmniej 0,6 m poza klinem odłamu dla danej kategorii gruntu,
  - przy pracach koparką, przedsięwziętą nie wolno dopuszczać do tworzenia się nawisów,
  - zabronione jest przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie jej postoju,
  - włączanie mechanizmu obrotowego koparki przed zakończeniem napełniania łyżki gruntem jest zabronione,
  - wyładowanie urobku z łyżki koparki nad skrzynią środka transportowego może nastąpić po zatrzymaniu ruchu obrotowego koparki i na wysokości nie większej niż:
    - 50 cm nad dnem skrzyni jednostki transportowej - w razie ładowania materiałów sypkich,
    - 25 cm nad dnem skrzyni - w razie ładowania materiałów kamiennych,
  - w czasie przejazdu koparki wysięgnik ma znajdować się w położeniu zgodnym z kierunkiem jazdy, a łyżka koparki ma być opuszczona do wysokości 1 m nad terenem,
  - w czasie przerwy i po zakończeniu pracy, łyżkę koparki opuścić na ziemię, podwozie zablokować, zatrzymać silnik i zamknąć kabinę.

Roboty montażowe prefabrykatów i elementów konstrukcji

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót montażowych:

- upadek pracownika z wysokości (brak zabezpieczenia obrysu stropu ; brak zabezpieczenia otworów technologicznych w powierzchni stropu; brak zabezpieczenia otworów prowadzących na płyty dachowe);
- przygniecenie pracownika elementem prefabrykowanym podczas wykonywania robót montażowych przy użyciu żurawia budowlanego (przebywanie pracownika w strefie zagrożenia).

Roboty montażowe konstrukcji stalowych i prefabrykowanych elementów mogą być wykonywane przez pracowników zapoznanych z organizacją demontażu oraz rodzajem używanych maszyn i innych urządzeń technicznych. Przebywanie osób na górnych płaszczyznach ścian, belek, słupów,

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

ram lub kratownic oraz na niższych kondygnacjach, znajdujących się bezpośrednio pod kondygnacją na której prowadzone są roboty montażowe, jest zabronione. Pracownicy powinni być przeszkoleni z zasad komunikowania się z operatorem dźwigu. Hakowi powinni być przeszkoleni i wyznaczeni na terenie budowy.

Prowadzenie montażu elementów prefabrykowanych jest zabronione:

- przy prędkości wiatru powyżej 10 m/s,
- przy złej widoczności o zmierzchu, we mgle i w porze nocnej, jeżeli stanowiska pracy nie mają wymaganego przepisami odrębnego oświetlenia.

Zabronione jest w szczególności:

- przechodzenia osób w czasie pracy żurawia pomiędzy obiektami budowlanymi a podwoziem żurawia lub wychylania się przez otwory w obiekcie budowlanym,
- Punkty świetlne przy stanowiskach montażowych powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały równomierne oświetlenie, bez ostrych cieni i olśnień osób.
- Elementy prefabrykowane można zwolnić z podwieszenia po ich uprzednim zamocowaniu w miejscu wbudowania.
- W czasie wykonywania robót spawalniczych, zaczepiania i odczepiania elementów prefabrykowanych z zawiesi należy stosować wyłącznie pomosty montażowe lub drabiny rozstawne.
- W czasie montażu, w szczególności słupów, belek i wiązarów, należy stosować podkładki pod liny zawiesi, zapobiegające przetarciu i załamaniu lin.
- Podnoszenie i przemieszczanie na elementach prefabrykowanych osób, przedmiotów, materiałów lub wyrobów jest zabronione.

Zasady stosowania zawiesi przy robotach montażowych:

- Zawiesia budowlane mają mieć deklarację zgodności producenta wskazującą dopuszczalne obciążenie robocze **DOR**
- Na zawiesiu należy umieścić napis określający jego dopuszczalne obciążenie robocze **DOR** oraz termin ostatniego i następnego badania.
- Dopuszczalne obciążenie robocze zawiesi dwu- i wielocięgnowych uzależnione jest od wielkości kąta wierzchołkowego, mierzonego po przekątnej między cięgnami, i wynosi:
— przy kącie 45° - 90%,

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- przy kącie 90° - 70%,
- przy kącie 120° - 50% DOR.

- Kąt rozwarcia cięgien zawiesia nie może być większy niż 120° .
- Przy użyciu zawiesia wielocięgnowego w celu określenia dopuszczalnego obciążenia roboczego należy przyjmować stan pracy dwóch cięgien.
- Przy użyciu dwóch zawiesi, o obwodzie zamkniętym, ich łączne obciążenie nie powinno być większe niż wielkość obciążenia roboczego przewidzianego dla jednego zawiesia.
- Dopuszczalne obciążenie robocze dla zawiesi wykonanych z łańcuchów, użytkowanych w temperaturach poniżej -20°C , należy obniżyć o 50%.
- Wykonywanie węzłów na linach i łańcuchach i łączenie lin stalowych na długości jest zabronione.

Prace na wysokości

- Praca na wysokości - to praca wykonywana na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi.
- Do pracy na wysokości nie zalicza się pracy na powierzchni, niezależnie od wysokości na jakiej się znajduje, jeżeli powierzchnia ta:
  - osłonięta jest ze wszystkich stron do wysokości co najmniej 1,5 m pełnymi ścianami lub ścianami z oknami oszklonymi,
  - wyposażona jest w inne stałe konstrukcje lub urządzenia chroniące pracownika przed upadkiem z wysokości,
- Na powierzchniach wzniesionych na wysokość powyżej 1 m nad poziomem podłogi lub ziemi, na których w związku z wykonywaną pracą mogą przebywać pracownicy lub służących jako przejścia, zainstalować balustrady składające się z poręczy ochronnych umieszczonych na wysokości co najmniej 1,1 m i krawężników o wysokości co najmniej 0,15 m, pomiędzy poręczą i krawężnikiem powinna być umieszczona w połowie wysokości poprzeczka lub przestrzeń ta powinna być wypełniona w sposób uniemożliwiający wypadnięcie osób.
- Jeżeli ze względu na rodzaj i warunki wykonywania prac na wysokości zastosowanie balustrad jest niemożliwe, należy stosować inne skuteczne środki ochrony pracowników przed upadkiem z wysokości, odpowiednio do rodzaju i warunków wykonywania pracy.
- Prace na wysokości powinny być organizowane i wykonywane w sposób nie zmuszający

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

pracownika do wychylania się poza poręcz balustrady lub obrys urządzenia, na którym stoi.

- Przy pracach na: drabinach, klamrach, rusztowaniach i innych podwyższeniach nie przeznaczonych na pobyt ludzi, na wysokości do 2 m nad poziomem podłogi lub ziemi nie wymagających od pracownika wychylania się poza obrys urządzenia, na którym stoi, albo przyjmowania innej wymuszonej pozycji ciała grożącej upadkiem z wysokości, należy zapewnić, aby:
  - drabiny, klamry, rusztowania, pomosty i inne urządzenia były stabilne i zabezpieczone przed nie przewidywaną zmianą położenia oraz posiadały odpowiednią wytrzymałość na przewidywane obciążenie,
  - pomost roboczy spełniał następujące wymagania:
    - powierzchnia pomostu powinna być wystarczająca dla pracowników, narzędzi i niezbędnych materiałów,
    - podłoga powinna być pozioma i równa, trwale umocowana do elementów konstrukcyjnych pomostu,
    - w widocznym miejscu pomostu powinny być umieszczone czytelne informacje o wielkości dopuszczalnego obciążenia.
- Jeżeli prace na wysokości wykonywane są przejściowo lub ich charakter uniemożliwia zastosowanie zabezpieczenia w barierę ochronną, należy wprowadzić inne skuteczne zabezpieczenie pracownika przed upadkiem.
- Osoby przebywające na stanowiskach pracy, znajdujące się na wysokości co najmniej 1,0 m od poziomu podłogi lub ziemi, zabezpieczyć balustradą przed upadkiem z wysokości.
- Balustradami zabezpieczyć:
  - krawędzie stropów nieobudowanych ścianami zewnętrznymi,
  - pozostawione otwory w ścianach (drzwiowe, szybów dźwigowych).
- Otwory w stropach na których prowadzone są prace lub do których możliwy jest dostęp ludzi, zabezpieczyć przed możliwością wpadnięcia lub ogrodzić balustradą.
- Przemieszczanie w poziomie stanowisko pracy powinno mieć zapewnione mocowanie końcówki linki bezpieczeństwa do pomocniczej liny ochronnej lub prowadnicy poziomej, zamocowanej na wysokości około 1,50 m wzdłuż zewnętrznej strony krawędzi przejścia.
- Wytrzymałość i sposób zamocowania prowadnicy, powinny uwzględniać obciążenie

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

dynamiczne spadającej osoby.

- W przypadku gdy zachodzi konieczność przemieszczenia stanowiska pracy w pionie, linka bezpieczeństwa szelek bezpieczeństwa powinna być zamocowana do prowadnicy pionowej za pomocą urządzenia samohamującego.
- Długość linki do szelek bezpieczeństwa nie powinna być większa niż 1,50 m.
- Amortyzatory spadania nie są wymagane, jeżeli linki asekuracyjne są mocowane do linek urządzeń samohamujących, ograniczających wystąpienie siły dynamicznej w momencie spadania, zwłaszcza aparatów bezpieczeństwa lub pasów bezwładnościowych.
- Osoby korzystające z ruchomych podestów roboczych powinny być zabezpieczone przed upadkiem z wysokości linką bezpieczeństwa podpiętą do punktu kotwiącego na podeście chyba, że instrukcja użytkowania podestu stanowi inaczej.
- Ponadto, należy ustalić rodzaje prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby, w celu zapewnienia asekuracji, ze względu na możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego.
- Dotyczy to prac wykonywanych na wysokości powyżej 2,0 m w przypadkach, w których wymagane jest zastosowanie środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości.

Zagrożenia przy pracy na wysokości

Złożone procesy technologiczne, zmienne stanowiska robocze powodują poważne zagrożenia wypadkowe przy pracach na wysokości, a szczególnie:

- przy wznoszeniu i przemieszczaniu konstrukcji obiektów budowlanych podczas montażu słupów, stropów, konstrukcji szkieletowych ścian z wielkiej płyty i konstrukcji dachowych,
- przy pracy na elementach konstrukcji, znajdujących się czasami na znacznej wysokości,
- przy montażu biegów i spoczników klatek schodowych, balkonów, a także przy montażu i demontażu zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości (np. barier),
- przy wykonywaniu robót elewacyjnych budynku z rusztowań i pomostów roboczych, kryciu dachów, montażu i demontażu rusztowań, pracach wykonywanych za pomocą drabin,
- podczas pracy w miejscach, gdzie istnieje możliwość spadania z góry innych przedmiotów, narzędzi i materiałów budowlanych.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Podstawowe zasady bezpieczeństwa przy pracach na wysokości:

Przy pracach wykonywanych na rusztowaniach na wysokości powyżej 2 m od otaczającego poziomu podłogi lub terenu zewnętrznego oraz na podestach ruchomych wiszących należy w szczególności:

- zapewnić bezpieczeństwo przy komunikacji pionowej i dojścia do stanowiska pracy,
  - zapewnić stabilność rusztowań i odpowiednią ich wytrzymałość na przewidywane obciążenia,
  - dokonać odbioru technicznego rusztowania przed rozpoczęciem jego użytkowania (z wpisem tego faktu do dziennika budowy).
- Przy pracach na: słupach, masztach, konstrukcjach wieżowych, kominach, konstrukcjach budowlanych bez stropów, a także przy ustawianiu lub rozbiórce rusztowań oraz przy pracach na drabinach i kłamrach na wysokości powyżej 2 m nad poziomem terenu zewnętrznego lub podłogi należy w szczególności:
    - przed rozpoczęciem prac sprawdzić stan techniczny konstrukcji lub urządzeń, na których mają być wykonywane prace, w tym ich stabilność, wytrzymałość na przewidywane obciążenie oraz zabezpieczenie przed nie przewidywaną zmianą położenia, a także stan techniczny stałych elementów konstrukcji lub urządzeń mających służyć do mocowania linek bezpieczeństwa,
    - zapewnić stosowanie przez pracowników, odpowiedniego do rodzaju wykonywanych prac, sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości jak: szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji, szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym (do prac w podparciu - na słupach, masztach itp.),
    - zapewnić stosowanie przez pracowników hełmów ochronnych przeznaczonych do prac na wysokości.
  - Powyższe wymagania dotyczą również prac wykonywanych na wysokości do 2 m od poziomu podłogi lub ziemi na galeriach, pomostach, podestach i innych podwyższeniach, jeżeli rodzaj pracy wymaga od pracownika wychylenia się poza balustradę lub obrys urządzenia, na którym stoi, albo przyjmowania innej wymuszonej pozycji ciała grożącej upadkiem z wysokości.

Roboty zbrojarsko – betoniarskie ścian i stropów

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót zbrojarsko-betoniarskich:
  - upadek pracownika z wysokości (brak balustrad ochronnych przy podestach roboczych, rusztowania; brak stosowania sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości przy wykonywaniu robót związanych z montażem lub demontażem rusztowania),
  - uderzenie spadającym przedmiotem osoby postronnej korzystającej z ciągu pieszego usytuowanego przy wznoszonym obiekcie budowlanym (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej).
- Roboty budowlane mogą być wykonywane przy użyciu ruchomych podestów roboczych oraz rusztowań.
- **Zabrania się łączenia różnych systemów rusztowań, chyba że zostanie wykonany projekt indywidualny przez osobę uprawnioną.**
- **Pod pomostem roboczym powinno być wykonane rusztowanie ochronne w odległości nie mniejszej niż 1,8 m.**
- Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonane zgodnie z instrukcją producenta lub projektem indywidualnym.
- Osoby zatrudnione, przy montażu i demontażu rusztowań oraz monterzy podestów roboczych powinien posiadać wymagane uprawnienia.
- Osoby dokonujące montażu i demontażu rusztowań obowiązane są do stosowania urządzeń zabezpieczających przed upadkiem z wysokości.
- Przed montażem i demontażem rusztowań należy wyznaczyć i wygradzić strefę niebezpieczną.
- Rusztowania i ruchome podesty robocze powinny być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.
- Odbiór rusztowania dokonuje się wpisem do dziennika budowy lub w protokole odbioru technicznego.
- W przypadku rusztowań systemowych dopuszczalne jest umieszczenie poręczy ochronnej na wysokości 1,00 m.
- Rusztowania z elementów metalowych powinny być uziemione i posiadać instalację piorunochronną.
- Rusztowania usytuowane bezpośrednio przy drogach, ulicach oraz w miejscach przejazdów i przejść dla pieszych, powinny posiadać daszki ochronne i osłonę z siatek ochronnych.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Stosowanie siatek ochronnych nie zwalnia z obowiązku stosowania balustrad.

- Roboty wykończeniowe wewnętrzne mogą być wykonywane z rusztowań składanych typu "warszawskie" (roboty tynkarskie, montażowe, instalacyjne) oraz drabin rozstawnych (roboty malarskie).
- Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonane zgodnie z instrukcją producenta.
- Montaż i demontaż tego typu rusztowań może być przeprowadzony tylko i wyłącznie przez osoby odpowiednio przeszkolone w zakresie jego konstrukcji, montażu i demontażu.
- Rusztowania tego typu powinny być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.
- Dopuszcza się wykonywanie robót malarskich przy użyciu drabin rozstawnych tylko do wysokości nieprzekraczalnej 4,0 m od poziomu podłogi.
- Drabiny należy zabezpieczyć przed poślizgiem i rozsunięciem się oraz zapewnić ich stabilność.
- W pomieszczeniach, w których będą prowadzone roboty malarskie roztworami wodnymi, należy wyłączyć instalację elektryczną i stosować zasilanie, które nie będzie mogło spowodować zagrożenia prądem elektrycznym.
- Przy robotach budowlanych w tym wyburzeniowych, pracownicy powinni używać środków ochrony indywidualnej, takich jak:
  - gogle lub przyłbice ochronne,
  - hełmy ochronne,
  - rękawice wzmocnione skórą,
  - obuwie z wkładkami stalowymi chroniącymi palce stóp.

Zabrania się:

- prowadzenia robót budowlanych w tym rozbiórkowych na stropach niestabilnych zagrażających upadkiem pracownika; rozbiórkę takich stropów wolno prowadzić wyłącznie z rusztowań,
- używania beczek, skrzyń cegieł, bloczków betonowych itp. przedmiotów jako rusztowań lub podpór dla pomostów,
- obciążania pomostów rusztowań, materiałami ponad ustaloną ich nośność i gromadzenia się pracowników na pomostach,
- wspinania się po stojakach, podłużnicach, leźniach i poręczach pomostów rusztowań,

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- pozostawienia narzędzi na krawędziach pomostów rusztowań,
- wykonywania gwałtownych ruchów, przechylania się przez poręcze, gromadzenia materiałów i narzędzi po jednej stronie rusztowania wiszącego,
- używania rusztowania wiszącego do transportu materiałów budowlanych oraz łączenia w jedną całość rusztowań wiszących przeznaczonych do oddzielnego użytkowania, a także pozostawiania na pomoście rusztowania materiałów i narzędzi po zakończonej pracy,
- zrzucania elementów rozbieranych rusztowań,
- ustawiania rusztowań:
  - o zmroku jeśli nie zapewniono oświetlenia dającego dobrą widoczność,
  - w czasie gęstej mgły, opadów deszczu i śniegu oraz gołolodzi,
  - w czasie burzy i wiatru o szybkości przekraczającej 10 m/s.
- Otwory w ścianach wychodzące na zewnątrz budynku, w stropach lub inne otwory, w których dolna krawędź znajduje się poniżej 0,8 m od poziomu stropu lub pomostu należy zabezpieczyć barierami o wysokości 1,1 m, deską krawężnikową o wysokości 0,15 m oraz wypełnić wolną przestrzeń między deską krawężnikową a poręczą częściowo lub całkowicie w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem z wysokości.
- Wszelkie otwory pozostawione w czasie wykonywania robót np. drzwiowe, szyby wyciągów, otwory w stropach powinny być niezwłocznie zabezpieczane (np. boczne otwory przy pomocy obarierowania, w stropach przez szczelne zakrycie lub ogrodzenie).
- Jednoczesne prowadzenie robót na dwóch lub więcej kondygnacjach w tym samym pionie bez stropów lub innych urządzeń ochronnych (siatki, daszki ochronne) jest zabronione,
- Chodzenie po rozbieranych murach, niestabilnych stropach, przesklepieniach, płytach, stropach, przykryciach otworów i niestabilnych deskowaniach oraz wychylanie się poza krawędzie konstrukcji bez dodatkowego zabezpieczenia, jak również opierania się o bariery jest zabronione,
- Wykonywanie robót rozbiórkowych z drabin przystawnych jest zabronione, poziom pomostu roboczego rusztowania powinien znajdować się zawsze poniżej rozbieranego muru co najmniej o 0,3 m.

Roboty dekarские

- Na dachach krytych elementami, których wytrzymałość, nie zapewnia bezpiecznego

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

---

przebywania na nich pracowników, układać przenośne mostki zabezpieczające,

- Przy budowie pokryć płaskich w pobliżu krawędzi dachu zabezpieczyć pracownika za pomocą szelek ochronnych z linką zamocowaną do liny asekuracji poziomej lub stałych konstrukcji obiektu,
- Do pracy wymagającej swobodnego poruszania się pracownika, względnie po pochyłości dachu - stosować aparaty bezpieczeństwa, umieszczone nad stanowiskiem pracy.
- Materiały składowane na dachu zabezpieczyć przed spadnięciem.
- Przy wykonywaniu robót nad dachami szklanymi i nad oknami na dachach, dachy te i okna przykryć w sposób zapobiegający możliwości powstania wypadku.
- Robót dachowych nie wykonywać w czasie silnych wiatrów, niepogody oraz na dachach oblodzonych lub pokrytych szronem.
- Zrzucanie z dachów materiałów, narzędzi i innych przedmiotów jest zabronione.
- Przy demontowaniu rur spustowych pracownicy nie mogą pracować jeden nad drugim.
- Przy prowadzeniu rozbiórki za pomocą rusztowań zewnętrznych – rusztowanie ochronne urządzić nie niżej niż 1 m od dolnej krawędzi dachu.
- Do demontażu parapetów, opasek i naczółków oraz przy demontażu lejów i rynien - stosować pomosty rusztowań wysuwnych lub wiszących bądź zwyżki.
- Demontaż okapów z drabin przystawnych jest zabronione.
- Podczas demontażu rynien, rur spustowych, pokryć gzymsów lub parapetów przy użyciu drabin linowych – pracownika zabezpieczyć dodatkowo przed upadkiem z wysokości, np. za pomocą szelek z linką bezpieczeństwa.

Maszyny i urządzenia techniczne użytkowane na placu budowy

- Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót budowlanych, w tym wyburzeniowych przy użyciu maszyn i urządzeń technicznych:
  - upadek operatora pod maszynę,
  - pochwycenie kończyny górnej lub kończyny dolnej przez napęd (brak pełnej osłony napędu),
  - potrącenie pracownika lub osoby postronnej maszyną, w tym łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej),

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

- porażenie prądem elektrycznym (brak zabezpieczenia przewodów zasilających urządzenia mechaniczne przed uszkodzeniami mechanicznymi).
- Maszyny i inne urządzenia techniczne oraz narzędzia zmechanizowane montować eksploatować i obsługiwać zgodnie z instrukcją producenta.
- Maszyny mają spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących systemu oceny zgodności.
- Maszyny i inne urządzenia techniczne, podlegające dozorowi technicznemu używać na terenie budowy zgodnie z decyzją UDT dopuszczającą maszynę do eksploatacji.
- Maszyny i inne urządzenia techniczne, niepodlegające dozorowi technicznemu mają posiadać dokumentację techniczno-ruchową lub instrukcję obsługi tych maszyn lub urządzeń.
- Operatorzy lub maszyniści żurawi, maszyn budowlanych, kierowcy wózków i innych maszyn o napędzie silnikowym mają posiadać wymagane kwalifikacje do ich obsługi.
- Stanowiska pracy operatorów maszyn lub innych urządzeń technicznych, które nie posiadają kabin, mają być:
  - zadaszone i zabezpieczone przed spadającymi przedmiotami,
  - osłonięte w okresie zimowym.
- Montaż, demontaż i eksploatacja maszyn mają odbywać się przy zachowaniu wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Czynności zdejmowania lub regulowania naczynia roboczego maszyny roboczej wykonywać w zespole co najmniej dwuosobowym.
- Maszyny i inne urządzenia techniczne mają być:
  - utrzymane w stanie zapewniającym ich sprawność techniczną;
  - utrzymane w czystości zapewniającej użytkowanie ich bez szkody dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników;
  - obsługiwane przez osoby przeszkolone, posiadające wymagane kwalifikacje;
  - stosowane wyłącznie do prac, do jakich zostały przeznaczone;
  - montowane, eksploatowane, obsługiwane zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową lub instrukcją producenta;
  - oznakowane znakami lub barwami bezpieczeństwa;
  - zabezpieczone przed ich przypadkowym uruchomieniem przez osoby nieupoważnione.

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Zabronione jest:

- używanie maszyny bez wymaganego urządzenia ochronnego lub jego nieodpowiednie stosowanie;
  - obsługiwane maszyn bez wymaganych urządzeń zabezpieczających lub sygnalizacyjnych;
  - dokonywanie zmian konstrukcyjnych;
  - wykonywanie napraw i konserwowanie żurawia i maszyn roboczych w czasie ruchu;
  - odtłuszczenie i czyszczenie powierzchni maszyn benzyną etylizowaną lub innymi rozpuszczalnikami, których pary mogą tworzyć z powietrzem mieszaniny gazów palnych lub wybuchowych;
  - przeciążanie ponad dopuszczalne obciążenie robocze, z wyjątkiem przeciążeń dokonanych podczas badań i prób;
  - używanie uszkodzonych, nieznanego lub niedostosowanej do ciśnienia roboczego wytrzymałości przewodów pracujących pod ciśnieniem sprężonego powietrza lub instalacji hydraulicznej;
  - stosowanie elementów służących do zawieszenia ładunku na haku, w szczególności pierścieni, ogniów, pętli, których wymiary uniemożliwiają swobodne włożenie elementów na dno gardzieli haka;
  - wykonywanie węzłów na linach i łańcuchach łączenie lin stalowych na długości;
  - pozostawianie zawieszono elementu lub innego ładunku na haku żurawia w czasie przerwy w pracy lub po jego zakończeniu;
  - podnoszenie żurawiem zamrożonych lub zakleszczonych przedmiotów, wrywanie słupów;
  - podnoszenie żurawiem przedmiotów o nieznanym masie;
  - instalowanie dodatkowych lamp oświetleniowych na konstrukcjach żurawia;
  - podnoszenie ładunku przy ukośnym ułożeniu liny żurawia;
  - przemieszczanie materiałów i wyrobów bezpośrednio nad ludźmi lub kabiną kierowcy;
  - wchodzenie pod podniesione ładunki;
  - używanie narzędzi uszkodzonych;
  - dokonywanie samowolnych przeróbek narzędzi.
- W przypadku stwierdzenia w czasie pracy uszkodzenia maszyny lub innego urządzenia

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

technicznego maszynę niezwłocznie unieruchomić i odłączyć dopływ energii.

Z niniejszą instrukcją bezpieczeństwa i ochrony zdrowia Kierownik budowy zapoznaje pracowników i inne osoby zatrudnione na podstawie umowy, wykonujące prace na terenie budowy.

Opracował: Elwira Bujnowska-Puza
Kierownik Działu Spraw Pracowniczych
Organizacyjnych i BHP

Konsultacje: Krzysztof Panek

.....
(data i podpis)
Główny Specjalista
ds. bezpieczeństwa i higieny pracy
.....
(data i podpis) **Inż. Krzysztof Panek**

Przedstawiciele pracowników:

1. Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy

.....
[Signature]

2. Przewodniczący Rady Pracowników

.....
[Signature]

3. Przewodniczący Związku Zawodowego Pracowników PEC

.....
[Signature]

Zatwierdził: Michał Buczyński
Prezes Zarządu
(imię, nazwisko, stanowisko)

.....
PREZES ZARZĄDU
[Signature]
Michał Buczyński
(data i podpis)

Instrukcja BHP i p.poż. nr 004/1/2019.09.25

Potwierdzam zapoznanie się z instrukcją bhp przy wykonywaniu robót budowlanych		
Lp.	Data	Czytelny podpis pracownika
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		